

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa R. P. S.A. w W.

przy udziale interwenienta ubocznego po stronie powodowej R. S. O. Sp. z o.o. w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

z udziałem zainteresowanego Polskiego Towarzystwa Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej w P.

o nałożenie kary pieniężnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 lutego 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 29 kwietnia 2014 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 29 kwietnia 2014 r., oddalił apelację Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes Urzędu) od wyroku Sądu Okręgowego w W. – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 1 marca 2013 r. w sprawie z odwołania R. P. S.A. w W. (powód) od decyzji Prezesa Urzędu z 21 listopada

2005 r., przy udziale interwenienta ubocznego po stronie powoda R. S. O. Sp. z o.o.

Zaskarżoną decyzją Prezes Urzędu nałożył na powoda karę pieniężną w wysokości 7.650.000 zł za niewywiązanie się z obowiązku utrzymywania w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń oraz naruszenie warunku 2-2.3 koncesji na dystrybucję energii elektrycznej w ten sposób, że powód nie utrzymywał obiektów, instalacji i urządzeń w należyтым stanie technicznym umożliwiającym przesyłanie energii w sposób ciągły i niezawodny.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z 1 marca 2013 r. uchylił decyzję Prezesa Urzędu ustalając w oparciu o dokumenty oraz opinię biegłego, że awaria z 22 listopada 2004 r. nie była skutkiem utrzymywania obiektów, instalacji i urządzeń w nienależyтым stanie technicznym.

Oddalając apelację Prezesa Urzędu wyrokiem z 29 kwietnia 2014 r. Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego w W. i ich ocenę prawną. Sąd Apelacyjny wskazał, że przedmiotem postępowania nie jest ustalenie przyczyn pojedynczej awarii w sieci powoda, lecz rozstrzygnięcie, czy w związku z awarią przedsiębiorstwo energetyczne ponosi odpowiedzialność za nieprzestrzeganie obowiązku polegającego na utrzymaniu w należyтым stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń. Zaistnienie awarii nie jest wystarczająco pewnym weryfikatorem niedopełnienia tego obowiązku. Nie każda awaria jest następstwem naruszenia obowiązku utrzymywania obiektów, instalacji i urządzeń w należyтым stanie technicznym w rozumieniu przepisów odnoszących się do publicznoprawnej odpowiedzialności przedsiębiorstwa energetycznego. Nie można bowiem całkowicie wyizolować części infrastruktury bezpośrednio uczestniczącej w awarii i tylko w jej obrębie poszukiwać odpowiedzi na rozwiązanie problemu odpowiedzialności przedsiębiorstwa energetycznego. Sąd Apelacyjny wskazał, że przedmiot niniejszego postępowania jest stwierdzenie, czy powód naruszył określone przepisy prawa energetycznego wskazane w decyzji Prezesa Urzędu, zatem to na Prezesie Urzędu spoczywa ciężar dowodu wykazania tego naruszenia. Dowody zebrane w toku postępowania administracyjnego są wykorzystywane w postępowaniu sądowym, ale strony mogą i powinny powoływać kolejne dowody na poparcie swojego stanowiska.

Sąd Apelacyjny nie podzielił zarzutu naruszenia art. 4 ust. 1 Prawa energetycznego przez przyjęcie przez Sąd Okręgowy w W., że o należyтым stanie technicznym sieci powoda świadczy jej ogólna awaryjność, a nie ogólny stan sieci oraz stan poszczególnych jej elementów. Według Sądu Apelacyjnego przedmiotem badania Sądu był zarówno stan sieci powoda, jak i stan jej poszczególnych elementów. Biegły w swojej opinii stwierdził, że sieć powoda była zdolna do zaopatrzenia w energię w sposób ciągły i niezawodny, z zachowaniem obowiązujących wymogów jakościowych. Stopień niezawodności zaopatrzenia odbiorców w energię był adekwatny do osiągniętych wartości wskaźników awaryjności, które należały do najkorzystniejszych w kraju. Wyłącznie na podstawie faktu używania określonego typu izolatorów przez okres 37 lat nie można wnioskować, że stan techniczny obiektów i instalacji sieci dystrybucyjnej powoda był nienależyty. Wskaźnik awaryjności wspomnianych izolatorów uzasadniał podjęcie działań polegających na planowej ich wymianie i taka sukcesywna wymiana była prowadzona od 2002 r. Zastosowanie zabezpieczenia różnicowego do ochrony szyn zbiorczych rozdzielni przed skutkami zwarć wieloprądowych byłoby korzystniejsze z punktu widzenia zasięgu ewentualnej awarii, ale ówczesny system zastosowanej automatyki zabezpieczeniowej chroniący szyny zbiorcze rozdzielni RPZ P. był dopuszczony do stosowania w kraju i był faktycznie stosowany w wielu węzłach sieciowych.

Sąd Apelacyjny nie podzielił także zarzutu naruszenia art. 56 ust. 1 pkt 10 i 12 Prawa energetycznego w związku z art. 4 ust. 1 Prawa energetycznego przez ich niezastosowanie przez przyjęcie, że powód nie naruszył obowiązku określonego w art. 4 ust. 1 Prawa energetycznego, jak również obowiązku wynikającego z koncesji. W sprawie wykazano bowiem skutecznie, że powód utrzymywał sieć w należyтым stanie. Dodatkowo Sąd drugiej instancji wskazał, że decyzja Prezesa Urzędu odnosi się tylko do ściśle określonych części infrastruktury powoda. Ograniczenie się do ustalenia wymaganej od przedsiębiorstwa energetycznego staranności w zakresie postępowania z izolatorami typu VKLF tylko w odniesieniu do tych z nich, które uczestniczyły w awarii z pominięciem szerszego problemu eksploatacji tego typu izolatorów zostało uznane za nieprawidłowe. W uzasadnieniu decyzji Prezesa Urzędu w ogóle nie wskazuje się zastrzeżeń do stosowanych

zabezpieczeń sieci powoda. Okoliczności te zostały podniesione dopiero w toku postępowania sądowego, zaś Sąd drugiej instancji uznał, że nie można zmieniać ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wydania zaskarżonej decyzji.

Prezes Urzędu zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 4 ust. 1 w związku z art. 56 ust. 1 pkt 10 Prawa energetycznego, art. 56 ust. 1 pkt 10 Prawa energetycznego, art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego; nierozpoznanie istoty sprawy polegające na dokonaniu należytej oceny staranności powoda w wykonywaniu działalności koncesjonowanej podczas gdy sankcji na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 10 Prawa energetycznego podlega nieutrzymywanie w należyтым stanie poszczególnych elementów sieci; nierozpoznanie istoty sprawy przez brak rozstrzygnięcia w przedmiocie niewłaściwej ochrony zabezpieczeniowej stacji RPZ P. wynikające z uznania przez Sąd Apelacyjny, że w zaskarżonej decyzji nie wskazuje się zastrzeżeń do stosowanych zabezpieczeń, podczas gdy z treści decyzji wynika wprost, że w sprawie ustalono, iż niewłaściwa ochrona zabezpieczeniowa stacji RPZ P. spowodowała przeniesienie się zwarcia poza obszar stacji; nierozpoznanie istoty sprawy poprzez brak odniesienia do zasadności wymierzenia kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego, gdy zgodnie z warunkiem koncesji powód był zobowiązany do utrzymywania obiektów, instalacji i urządzeń w należyтым stanie technicznym, a zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 10 i 12 Prawa energetycznego.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Prezes Urzędu powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.

Zdaniem Prezesa Urzędu konieczne jest rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy zakresu kontroli Prezesa Urzędu w sprawach dotyczących wymierzenia kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 10 Prawa energetycznego, w szczególności przesądzenie, czy przesłanką wystarczającą do wymierzenia kary jest stwierdzenie, że przedsiębiorstwo energetyczne nie utrzymuje w należyтым stanie technicznym konkretnego elementu sieci wymienionego w tym przepisie, czy też wyłącznie do uznania za delikt administracyjny określony w tym przepisie

wymagana jest ocena należytego utrzymywania całej sieci, wykorzystywanej przez przedsiębiorstwo energetycznego do prowadzenia działalności gospodarczej, dokonana de facto pod kątem statystycznej awaryjności, a tym samym przesądzenie o możliwości interwencji Prezesa Urzędu w celu ochrony życia zdrowia i mienia jedynie w przypadku nienależytego utrzymywania całej sieci przedsiębiorstwa energetycznego, czy też możliwości stosowania tej ochrony również w przypadku nienależytego utrzymywania poszczególnych jej elementów?

Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu zachodzi rozbieżność co do wykładni art. 56 ust. 1 pkt 10 w związku z art. 4 ust. 1 Prawa energetycznego na tle odmiennej oceny zakresu obowiązku należytej dbałości o infrastrukturę elektroenergetyczną, sformułowanego w art. 4 ust. 1 Prawa energetycznego, który podlega kontroli Prezesa Urzędu, a jego nienależyta realizacja sankcjonowana jest karą pieniężną.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną Prezesa Urzędu wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Interwenient uboczny w odpowiedzi na skargę kasacyjną Prezesa Urzędu wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi do rozpoznania o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna Prezesa Urzędu nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

W wyroku z 13 grudnia 2010 r., III SK 16/10, wydanym przy poprzednim rozpoznawaniu sprawy przez Sąd Najwyższy wskazano, jakie ustalenia są konieczne do przypisania powodowi - w okolicznościach niniejszej sprawy - odpowiedzialności z tytułu naruszenia przez niego obowiązków sankcjonowanych na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 10 i 12 Prawa energetycznego w zakresie objętym decyzją Prezesa Urzędu. Sąd Najwyższy zawarł również wskazówki co do dowodów, jakie należy przeprowadzić w tym celu. Zaskarżony skargą kasacyjną wyrok opiera się na ustaleniach i ocenie dowodów przeprowadzonych przez Sądy

przy ponownym rozpoznawaniu sprawy z uwzględnieniem zapatrywań wyrażonych w uzasadnieniu wyroku w sprawie III SK 16/10. Nie ma zatem podstaw do formułowania zagadnienia prawnego dotyczącego przepisów prawa materialnego, które zmierzają do zakwestionowania stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku kasacyjnym i które de facto służą podważeniu ustaleń faktycznych leżących u podstaw oceny prawidłowości zastosowania art. 56 ust. 1 pkt 10 i 12 Prawa energetycznego w okolicznościach niniejszej sprawy.

Jak trafnie argumentuje powód, art. 56 ust. 1 pkt 10 Prawa energetycznego może być stosowany w różnych stanach faktycznych. W niniejszej sprawie Sady ustaliły, przy pomocy biegłego, wiążący w okolicznościach tej sprawy (a pośrednio w odniesieniu do innych przypadków nieprawidłowego działania tego typu urządzeń) standard uczynienia zadość przez przedsiębiorstwo energetyczne takie jak powód obowiązkowi sankcjonowanemu na podstawie tego przepisu. Natomiast standard ten może kształtować się odmiennie w przypadku innego rodzaju uchybień w zakresie utrzymywania urządzeń, instalacji i sieci w należyтым stanie technicznym, co potwierdza wyrok Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2015 r., III SK 29/14.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. Koszty zastępstwa procesowego zasądzono tylko na rzecz powoda, ponieważ interwenient uboczny w odpowiedzi na skargę kasacyjną Prezesa Urzędu wniósł o ich zasądzenie wyłącznie w przypadku oddalenia skargi.